

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027
ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 2 ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ: 30	ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ: https://logom.schools.ac.cy/el/yliko/didaktiko-yliko 1. Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, <i>Κείμενα Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου</i> , ΥΠΠ, ΠΙ, ΥΑΠ, 2014 2. Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, βιβλίο μαθητή, ΥΠΠΑΝ (Έκδοση 2022) 3. Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, βιβλίο εκπαιδευτικού (Έκδοση 2014)	

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ:

Γενικός σκοπός του μαθήματος της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο είναι η εξοικείωση των μαθητών/μαθητριών με τη λογοτεχνία ως αισθητικό, ιστορικό και κοινωνικοπολιτισμικό φαινόμενο, ώστε να καλλιεργηθεί ο λογοτεχνικός τους γραμματισμός, να διευρυνθεί η μορφωτική τους συγκρότηση, να αναπτυχθεί η κριτική και αισθητική τους αντίληψη, καθώς και οι ικανότητες της ανάλυσης, της σύνθεσης και της αξιολόγησης. Ο λογοτεχνικός γραμματισμός και οι σχετικοί δείκτες επιτυχίας και επάρκειας αποτελούν βασικό άξονα της διδασκαλίας, **χωρίς να αποτελούν αυτοσκοπό**. Ιδιαίτερα οι δείκτες επάρκειας επικεντρώνονται σε πολύ **συγκεκριμένα και στοχευμένα διδακτέα**, τα οποία καθοδηγούν τη διδασκαλία και την αξιολόγηση του μαθήματος, όπως αυτή προκύπτει από τους Δείκτες Επιτυχίας, οι οποίοι προσδιορίζουν τα **αξιολογητέα** μαθησιακά αποτελέσματα, ενώ τα στοιχεία λογοτεχνικού γραμματισμού αποκτούν νόημα μόνο αφού γίνει κατανοητή η λειτουργία τους στο κείμενο και η σχέση τους με το περιεχόμενο. Συνεπώς, οι εκπαιδευτικοί καλούνται, κατά τη διδασκαλία, να κινηθούν **από το κείμενο προς το εκφραστικό μέσο** ή/και το χαρακτηριστικό και όχι αντίστροφα.

Για τον λόγο αυτόν, η παρακάτω **Σύνοψη Λογοτεχνικού Γραμματισμού** συγκεντρώνει τα βασικά στοιχεία που αναμένεται να κατακτηθούν στις τρεις τάξεις του Γυμνασίου, με στόχο την **ουσιαστική και στοχευμένη** στήριξη της **διδασκαλίας** και της **αξιολόγησης** ενός μαθήματος, που απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες του γυμνασιακού κύκλου. Για αναλυτικότερη ενημέρωση, και ιδιαίτερα για τον ορισμό των επιμέρους στοιχείων και χαρακτηριστικών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ανατρέξουν στο θεωρητικό υλικό για τον Λογοτεχνικό Γραμματισμό που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του μαθήματος. Συγκεκριμένα, η Σύνοψη Λογοτεχνικού Γραμματισμού περιλαμβάνει μόνο τα βασικά στοιχεία που αφορούν στη δημοτική και παραδοσιακή ποίηση, στη μοντέρνα ποίηση και στην πεζογραφία και τα οποία θα αποτελούν στο εξής τον **οδηγό** μαθητών/μαθητριών και εκπαιδευτικού κατά τη **διδασκαλία και την αξιολόγηση** του μαθήματος της Λογοτεχνίας.

Σε συνάφεια με τα πιο πάνω, σημειώνεται ότι **τα σχήματα λόγου** (παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση) **εντάσσονται στα εκφραστικά μέσα** και, επομένως, **θα χρησιμοποιείται, στο εξής, μόνο ο γενικότερος όρος «εκφραστικά μέσα»**, τόσο στη **διδασκαλία** όσο και στην **αξιολόγηση του μαθήματος**. Σημειώνεται, επίσης, ότι **βασικές αρχές** που διέπουν, στο εξής, τη διδασκαλία των λογοτεχνικών κειμένων είναι: (α) η έμφαση στο **περιεχόμενο** και στα βασικά - διαχρονικά **μηνύματα** των κειμένων, (β) η σχέση τους με τα **ιστορικά, κοινωνικά και καλλιτεχνικά-αισθητικά συμφραζόμενα**, (γ) η **επικαιροποίηση** και (δ) η **διακειμενική** (μέσω της συνεξέτασης/συνανάγνωσης), η **διαθεματική** (σε συνδυασμό με άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως π.χ. η Ιστορία, η Νέα Ελληνική Γλώσσα κ.ά.) και **διακαλλιτεχνική** τους **προσέγγιση** (σε σχέση με τις εικαστικές τέχνες, τη Μουσική κ.ά.).

ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ:

(α) Γνωστικό Περιεχόμενο: Εστιάζει στην απόκτηση σφαιρικών γνώσεων για τη λογοτεχνική παραγωγή και στην καλλιέργεια του λογοτεχνικού γραμματισμού. Επιδιώκει τη γλωσσική και αισθητική αγωγή των μαθητών/μαθητριών, την ανάδειξη της σχέσης της λογοτεχνίας με την πραγματικότητα, τη διαθεματική σύνδεσή της με άλλες τέχνες και επιστήμες, καθώς και τη διαμόρφωση μιας μόνιμης εξωσχολικής αναγνωστικής συνήθειας. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην έρευνα και την ανακάλυψη, στην ορθή αξιοποίηση της λογοτεχνικής ορολογίας, καθώς και στην κατανόηση των κειμένων μέσα στο ιστορικό, γεωγραφικό και κοινωνικό τους πλαίσιο, σε σύνδεση με τη σύγχρονη πραγματικότητα.

(β) Αξιακό Περιεχόμενο: Στοχεύει στη διαμόρφωση στάσεων και συμπεριφορών μέσα από την επαφή με τα κείμενα. Οι μαθητές/μαθήτριες ευαισθητοποιούνται γύρω από την πολιτισμική κληρονομιά και τα ανθρώπινα δικαιώματα (ελευθερία, δημοκρατία, αλληλεγγύη, σεβασμός στη διαφορετικότητα), ενώ παράλληλα αναπτύσσουν το αισθητικό τους κριτήριο και στρέφονται σε δημιουργικές δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο τους. Η συσχέτιση των θεμάτων των λογοτεχνικών έργων με σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα συμβάλλει στην επικαιροποίηση του λογοτεχνικού λόγου και στην ανάπτυξη υπεύθυνης κοινωνικής στάσης.

(γ) Κομβικές Δεξιότητες 21ου Αιώνα: Αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός κριτικά εγγράμματος πολίτη. Μέσα από τη συγκριτική ανάγνωση, οι μαθητές/μαθήτριες αναπτύσσουν αναλυτική, συνθετική και κριτική σκέψη, αναγνωρίζουν πολλαπλές οπτικές γωνίες και κατανοούν τη διαδικασία της καλλιτεχνικής γραφής όχι ως απλή περιγραφή, αλλά ως δυναμική παρέμβαση και αναδημιουργία της πραγματικότητας. Παράλληλα, καλλιεργούν την ικανότητα παραγωγής δομημένου προφορικού και γραπτού λόγου, αξιοποιώντας κατάλληλα τη λογοτεχνική ορολογία και τεκμηριώνοντας τις απόψεις τους.

ΣΥΝΟΨΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	
Τα γένη της Λογοτεχνίας	Ποίηση, πεζογραφία, θέατρο
Α. Δημοτική Ποίηση	
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, υπερβολή, σχήμα κύκλου, ασύνδετο σχήμα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό, ζωντανές εικόνες, έμφαση στο νόημα και συναισθηματική ένταση
Χαρακτηριστικά Δημοτικής Ποίησης	- Κανόνας της ισομετρίας - Δεκαπεντασύλλαβος στίχος - Επαναλήψεις - Σχήμα των τριών - Σχήμα του αδυνάτου - Τυπικά επίθετα (σταθεροί χαρακτηρισμοί προσώπων ή πραγμάτων) - Λιτός και ζωντανός λόγος
Β. Παραδοσιακή Ποίηση	
Χαρακτηριστικά	Μέτρο, στροφές, ομοιοκαταληξία, λυρικό ύφος, συνάφεια τίτλου και περιεχομένου του ποιήματος
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.

Το ποιητικό υποκείμενο: η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα	Διάκριση <i>ποιητικού υποκειμένου</i> από τον δημιουργό του ποιήματος, δηλ. τον ποιητή
Γ. Μοντέρνα Ποίηση	
Χαρακτηριστικά	Ελεύθερος στίχος, απουσία μέτρου, απουσία ομοιοκαταληξίας, άνισες στροφές, χαλαρή στίξη, χαλάρωση της λογικής και νοηματικής αλληλουχίας, ασάφεια νοημάτων, σύμβολα, διασκελισμός, απλή και καθημερινή γλώσσα, αινιγματικός/αμφίσημος τίτλος σε σχέση με το περιεχόμενο του ποιήματος
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα. <u>Λειτουργία</u> : (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Το ποιητικό υποκείμενο: η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα	Διάκριση <i>ποιητικού υποκειμένου</i> από τον δημιουργό του ποιήματος, δηλ. τον ποιητή
Ποιητική λέξη – Σύμβολο - Σημασία και συμβολιστική λειτουργία της ποιητικής λέξης - Συγκινησιακός χαρακτήρας της ποίησης	Η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία τους ως συμβόλων - Λειτουργία του ποιητικού συμβόλου ως εμπλουτισμένου γλωσσικού σημείου με μεταφορικές σημασίες - Συναισθηματική και νοηματική αλληλουχία λέξεων
Δ. Πεζογραφία	
Βασικές μορφές έντεχνης πεζογραφίας	Διήγημα, μυθιστόρημα, νουβέλα, χρονικό, μαρτυρίες, ημερολόγιο, βιογραφία, (αυτό)βιογραφία, αυτοβιογραφική αφήγηση, παραμύθι, ευθυμογράφημα
Ο αφηγητής: η «φωνή» που αφηγείται	- Διάκριση αφηγητή από τον συγγραφέα (Ο αφηγητής ως πλασματικό πρόσωπο/δημιούργημα του συγγραφέα) - Τύπος αφηγητή (συμμετοχή στην ιστορία): <u>Ομοδιηγητικός</u>: συμμετέχει στην ιστορία που αφηγείται είτε ως πρωταγωνιστής (<u>αυτοδιηγητικός</u>) είτε ως αυτόπτης μάρτυρας/ δευτερεύων χαρακτήρας. <u>Ετεροδιηγητικός</u>: δεν συμμετέχει καθόλου στην ιστορία (αόρατος παρατηρητής). - Πρόσωπο αφήγησης: - Πρωτοπρόσωπη αφήγηση (σε α' πρόσωπο) - Τριτοπρόσωπη αφήγηση (σε γ' πρόσωπο)
Αφηγηματική δομή Τα δομικά στοιχεία της αφήγησης	Αφηγητής, πρόσωπα (χαρακτήρες, ήρωες) χώρος, χρόνος, ιστορία, επεισόδια, πλοκή (η οργάνωση και η εξέλιξη των γεγονότων)
Αφηγηματικοί τρόποι	Αφήγηση, διάλογος, περιγραφή, μονόλογος, σχόλιο <u>Λειτουργία</u> : συμβάλλουν στην εξέλιξη της δράσης, στην παρουσίαση των προσώπων, στη σκιαγράφηση των χαρακτήρων και στη δημιουργία ατμόσφαιρας.
Αφηγηματικές τεχνικές	Τρόποι απόδοσης του λόγου των προσώπων: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος

	Τεχνικές σχετικές με τον χρόνο: <i>αναδρομή</i> (επιστροφή της αφήγησης σε γεγονότα που προηγήθηκαν της κύριας δράσης), <i>πρόληψη/προοικονομία</i> (προαναγγελία γεγονότων που θα συμβούν αργότερα), <i>επιτάχυνση</i> (παράλειψη μέρους της ιστορίας ή περιληπτική του απόδοση), <i>επιβράδυνση</i> (καθυστέρηση της εξέλιξης της αφήγησης μέσω εκτενούς περιγραφής ή σχολιασμού), <i>επανάληψη</i>
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο κείμενο	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα. <u>Λειτουργία</u> : (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Παραμύθια - Βασικοί τύποι και χαρακτηριστικά του παραδοσιακού παραμυθιού - Σχέση παραδοσιακών και σύγχρονων παραμυθιών	Μοτίβα και εκφραστικοί τρόποι, ομοιότητες και διαφορές ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή ανάμεσα στα παραδοσιακά και στα σύγχρονα «ανατρεπτικά» παραμύθια επώνυμων συγγραφέων
Χιούμορ Τρόποι έκφρασης του χιούμορ στη λογοτεχνία και η λειτουργία τους	<u>Τρόποι έκφρασης του χιούμορ</u> : λογοπαίγνια, διφορούμενα μηνύματα, παρηχήσεις, επαναλήψεις, υπερβολή, ειρωνεία, σάτιρα, απρόσμενες ή ανατρεπτικές καταστάσεις, κωμικοί διάλογοι, άλλα γλωσσικά παιχνίδια <u>Λειτουργία</u> : δημιουργούν το κωμικό αποτέλεσμα, προκαλούν γέλιο ή χαμόγελο, σατιρίζουν πρόσωπα, συμπεριφορές ή κοινωνικές καταστάσεις, ανατρέπουν ή υπονομεύουν τη συμβατική αντίληψη των πραγμάτων, καλλιεργούν τον προβληματισμό μέσα από το χιούμορ.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ		Περίοδοι Διδασκαλίας
	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ Η ΦΥΣΗ ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Το ελληνικό - μεσογειακό τοπίο Κείμενο 1: Κωστής Παλαμάς, «Ρόδου μοσκοβόλημα» (σελ. 32)	3
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα-Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας- Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν τα βασικά «γένη» της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο) και τα «πρωτογενή» κειμενικά είδη: ποιήματα-αφηγήματα-θεατρικά κείμενα.	1. Αναγνώριση της ποίησης ως λογοτεχνικού γένους και εντοπισμός των βασικών μορφολογικών χαρακτηριστικών της	

2. Να διακρίνουν τα βασικά χαρακτηριστικά της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης. 3. Να συγκρίνουν την παραδοσιακή έμμετρη ποίηση με τη μοντέρνα ποίηση. 4. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο (η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα). 5. Να ευαισθητοποιούνται σε θέματα οικολογίας. 6. Να αναπτύσσουν το αισθητικό και γλωσσικό τους κριτήριο, καθώς και τη συνδυαστική κριτική σκέψη. 7. Να ασκούνται στη δημιουργική γραφή αξιολογώντας το αισθητικό αποτέλεσμα με συγκεκριμένα κριτήρια: αντιστοιχία με τις συμβάσεις των λογοτεχνικών ειδών και βαθμός πρωτοτυπίας (σύνθεση στίχων, συγγραφή μύθων και διηγημάτων, μεταγραφή μιας ιστορίας σε ποίημα και αντίστροφα).	2. Αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης 3. Σύγκριση / Συνεξέταση παραδοσιακών και μοντέρνων ποιημάτων ως προς τη μορφή και το ύφος: εντοπισμός βασικών διαφορών σε επίπεδο μορφής και εκφραστικών τρόπων (μέτρο, στροφές, ομοιοκαταληξία / ελεύθερος στίχος, λυρικό ύφος / απλή και καθημερινή γλώσσα, σύμβολα) 4. Διάκριση ποιητικού υποκειμένου από τον δημιουργό του ποιήματος, Κωστή Παλαμά 5. α. Εντοπισμός της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση και της συμβολικής λειτουργίας του φυσικού τοπίου στην έκφραση συναισθημάτων και ιδεών β. Συσχέτιση των μηνυμάτων του κειμένου με σύγχρονα οικολογικά προβλήματα και τις επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής 6. α. Σύγκριση του λογοτεχνικού κειμένου με άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης (εικαστικές τέχνες, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος) β. Εντοπισμός ομοιοτήτων και διαφορών ανάμεσα στη λογοτεχνία και άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης και αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο αποδίδεται το ελληνικό φυσικό τοπίο και της συμβολικής λειτουργίας του στις διαφορετικές μορφές τέχνης. 7. α. Αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών και συμβάσεων των λογοτεχνικών ειδών (δημοτικό τραγούδι, έμμετρη και μοντέρνα ποίηση, μύθος, παραμύθι, διήγημα) β. Δημιουργική γραφή με αξιοποίηση των χαρακτηριστικών του λογοτεχνικού είδους και αξιολόγηση του παραγόμενου κειμένου ως προς την αντιστοιχία με τις συμβάσεις του είδους και τον βαθμό πρωτοτυπίας	
---	--	--

	Κείμενο 2: Ζεράρ ντε Νερβάλ, «Ιστορία μιας φώκιας» (σελ. 48-49)	3
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα - Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας - Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν τα βασικά «γένη» της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο) και τα «πρωτογενή» κειμενικά είδη: ποιήματα-αφηγήματα-θεατρικά κείμενα. 2. Να αναγνωρίζουν βασικές μορφές της έντεχνης πεζογραφίας, καθώς και άλλα είδη αφηγήσεων 3. Να κατανοούν τα βασικά στοιχεία του αφηγηματικού λόγου. 4. Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο. 5. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα του αφηγηματικού λόγου και να κατανοούν τη λειτουργία τους στον λόγο. 6. Να ευαισθητοποιούνται σε θέματα οικολογίας.	1. Αναγνώριση της πεζογραφίας ως λογοτεχνικού γένους και της πεζής αφήγησης ως αφηγηματικού κειμένου 2. Αναγνώριση των ειδών των πεζογραφικών κειμένων με βάση το θέμα και την πλοκή και εντοπισμός χαρακτηριστικών της αφήγησης με στοιχεία του φανταστικού και του θρύλου 3. α. Αναγνώριση των βασικών δομικών στοιχείων της αφήγησης: ιστορία, πλοκή, επεισόδια, αφηγητής, πρόσωπα, χώρος και χρόνος β. Αναγνώριση του προσώπου αφήγησης και της εναλλαγής πρωτοπρόσωπης και τριτοπρόσωπης αφήγησης, καθώς και κατανόηση της λειτουργίας τους στην παρουσίαση των γεγονότων γ. Εξέταση του ρόλου του αφηγητή και των προσώπων στην εξέλιξη της αφήγησης και στη διαμόρφωση του νοήματος του κειμένου 4. Αναγνώριση των αφηγηματικών τρόπων (αφήγηση, διάλογος, περιγραφή) και κατανόηση του τρόπου με τον οποίο συμβάλλουν στην εξέλιξη της δράσης, στην παρουσίαση και σκιαγράφηση των προσώπων και στη δημιουργία της ατμόσφαιρας του κειμένου. 5. Εντοπισμός των εκφραστικών μέσων και κατανόηση της λειτουργίας τους στη δημιουργία εικόνων, ύφους και νοημάτων (π.χ. προσωποποίηση) 6. α. Εντοπισμός της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση και τα ζώα, όπως αναδεικνύεται στο κείμενο β. Συσχέτιση των μηνυμάτων του κειμένου με σύγχρονα οικολογικά προβλήματα και τις επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής γ. Ερμηνεία της αξίας της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης	

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ		
	Κείμενο 3: Κώστας Βασιλείου, «Επειδή» (σελ. 57)	3
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα- Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας- Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν τα βασικά γένη της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο).	1. Αναγνώριση της ποίησης ως λογοτεχνικού γένους και των βασικών χαρακτηριστικών της	
2. Να διακρίνουν τη μοντέρνα ποίηση από την παραδοσιακή έμμετρη.	2. Εντοπισμός των βασικών χαρακτηριστικών της μοντέρνας ποίησης ως προς τη μορφή (μέτρο, στροφές, ελεύθερος στίχος) και τους εκφραστικούς τρόπους (επανάληψη, ειρωνεία, συμβολισμός), καθώς και του δραματικού ύφους	
3. Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της κυπριακής λογοτεχνίας με την ευρύτερη νεοελληνική λογοτεχνία, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια.	3. α. Συσχέτιση του κειμένου με γνωρίσματα της κυπριακής λογοτεχνίας και εντοπισμός κοινών θεματικών και προβληματισμών με τη νεοελληνική, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια λογοτεχνία β. Ερμηνεία του κειμένου με τον οποίο τα ιδιαίτερα γεωφυσικά, ιστορικά και πολιτισμικά δεδομένα της Κύπρου αποτυπώνονται στο κείμενο.	
4. Να μελετούν και να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο.	4. Παρουσίαση της σύζευξης / σύγκλισης του λογοτεχνικού κειμένου με άλλες μορφές τέχνης (θέατρο, μουσική, εικαστικές τέχνες, κινηματογράφος) και εντοπισμός κοινών θεμάτων, μοτίβων και μηνυμάτων	
5. Να ευαισθητοποιούνται σε θέματα οικολογίας.	5. α. Εντοπισμός της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση και τα ζώα, όπως αναδεικνύεται στο κείμενο. β. Συσχέτιση των μηνυμάτων του κειμένου με σύγχρονα οικολογικά προβλήματα και τις επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής. γ. Ερμηνεία της αξίας της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης	
6. Να αναπτύσσουν την ικανότητα κατανόησης των αλλαγών που προκαλούνται από τη δραστηριότητα του ανθρώπου και την ευθύνη του ως μεμονωμένου πολίτη.	6. Κατανόηση των αλλαγών που προκαλούνται από την ανθρώπινη δραστηριότητα στο φυσικό περιβάλλον και ανάπτυξη στάσεων υπεύθυνης συμπεριφοράς για την προστασία και την αειφορία του.	

	ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	
	Α. ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	
	ΤΑΞΙΔΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ	
	Κείμενο 4: Σώτη Τριανταφύλλου, «Πιτσιμπουργκό» (απόσπασμα) (σελ. 103-105)	4
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά- Αποτελέσματα-Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας-Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν τα βασικά «γένη» της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο) και τα «πρωτογενή» κειμενικά είδη: ποιήματα – αφηγήματα – θεατρικά κείμενα.	1. Αναγνώριση της πεζογραφίας ως λογοτεχνικού γένους και της αφήγησης ως μορφής πεζού λογοτεχνικού λόγου	
2. Να αναγνωρίζουν βασικές μορφές της έντεχνης πεζογραφίας καθώς και άλλα είδη αφηγήσεων	2. Αναγνώριση του επιστολικού αφηγήματος ως μορφής έντεχνης πεζογραφίας και εντοπισμός των βασικών χαρακτηριστικών του (επιστολική μορφή, αποστολέας, παραλήπτης, προσωπικός τόνος, πρωτοπρόσωπη αφήγηση)	
3. Να κατανοούν τα βασικά στοιχεία του αφηγηματικού λόγου.	3. α. Αναγνώριση των βασικών δομικών στοιχείων της αφήγησης: ιστορία (τα γεγονότα της αφήγησης), πλοκή (ο τρόπος οργάνωσης και παρουσίασης των γεγονότων), επεισόδια, αφηγητής, πρόσωπα, χώρος και χρόνος β. Αναγνώριση του προσώπου αφήγησης (πρωτοπρόσωπη αφήγηση) και κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η πρωτοπρόσωπη αφήγηση και η επιστολική μορφή συμβάλλουν στη διαμόρφωση της οπτικής και στην παρουσίαση των γεγονότων και των προσώπων γ. Εξέταση του τρόπου με τον οποίο τα δομικά στοιχεία της αφήγησης συμβάλλουν στην οργάνωση και την κατανόηση του κειμένου.	
4. Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο.	4. Αναγνώριση των αφηγηματικών τρόπων (αφήγηση, περιγραφή και αναπαραγωγή λόγου – κυρίως ευθύς λόγος) και κατανόηση της λειτουργίας τους στην οργάνωση της αφήγησης, στην παρουσίαση των προσώπων και στη διαμόρφωση των νοημάτων του κειμένου	
5. Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.	5. α. Ένταξη του κειμένου στο ιστορικό και γραμματολογικό του πλαίσιο και σύνδεσή του με τις κοινωνικές και ιστορικές συνθήκες της εποχής κατά την οποία δημιουργήθηκε. β. Εντοπισμός των ιδεών, των αξιών και των κοινωνικών αντιλήψεων που αποτυπώνονται στο	

	κείμενο και ερμηνεία τους σε συνάρτηση με το ιστορικό τους πλαίσιο. γ. Εξέταση του τρόπου με τον οποίο η γλώσσα και οι εκφραστικές επιλογές του κειμένου συμβάλλουν στην αναπαράσταση της εποχής, του κοινωνικού περιβάλλοντος και των προσώπων.	
6. Να κατανοούν και να ερμηνεύουν τις ανθρώπινες σχέσεις και τους ανθρώπινους χαρακτήρες σε διαφορετικές εποχές και σε διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα. 7. Να ευαισθητοποιούνται απέναντι σε κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά κ.ά. προβλήματα, παλαιότερα και σύγχρονα.	6. α. Αναγνώριση των χαρακτηριστικών των προσώπων και της δυναμικής των σχέσεών τους, όπως αναδεικνύονται στο επιστολικό αφήγημα. β. Ερμηνεία των στάσεων, των συναισθημάτων και των κινήτρων των προσώπων σε συνάρτηση με το κοινωνικό και ιστορικό πλαίσιο του κειμένου γ. Διερεύνηση των αξιών και των κοινωνικών αντιλήψεων που διαμορφώνουν τις ανθρώπινες σχέσεις και σύγκρισή τους με αντίστοιχες αντιλήψεις της σύγχρονης εποχής. 7. α. Εντοπισμός των κοινωνικών προβλημάτων που αναδεικνύονται στο κείμενο και ερμηνεία των αιτίων και των συνεπειών τους. β. Διερεύνηση της σχέσης των προσώπων με το κοινωνικό τους περιβάλλον και του τρόπου με τον οποίο οι κοινωνικές, οικονομικές ή πολιτικές συνθήκες επηρεάζουν τη ζωή και τις επιλογές τους. γ. Συσχέτιση των προβληματισμών του κειμένου με σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα και ανάπτυξη στάσεων κοινωνικής ευαισθησίας, αλληλεγγύης και υπευθυνότητας	
	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ Αφιερώνονται έξι (6) διδακτικές περίοδοι κατά το Α΄ τετράμηνο, με βάση τις οδηγίες για τη διδασκαλία του λογοτεχνικού βιβλίου (Βλ. Η λέσχη ανάγνωσης στη Λογοτεχνία Γυμνασίου και στη Λογοτεχνία Προσανατολισμού – Εμβάθυνσης Λυκείου «Λογοτεχνικό εργαστήρι – οι μαθητές ως συναναγνώστες»): https://sch.cy/sm/278/synoptikes_odigies_didaskalias_logotec_hnikou_vivliou_gym_lyk.pdf	6
	ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	13
	ΣΥΝΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	8
	ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΙΣ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	3
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ		
ΓΡΑΠΤΗ Ένα (1) Διαγώνισμα διάρκειας σαράντα (40΄) λεπτών για κάθε τετράμηνο	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ - Προφορική επίδοση - Κατ΄ οίκον εργασία - Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης (διαθεματικές εργασίες, εργασίες τύπου Project, κ.ά.) - Συμμετοχή σε διαγωνισμούς Σημείωση: Για τη διδασκαλία και την αξιολόγηση του λογοτεχνικού βιβλίου, βλ. τις σχετικές οδηγίες για τη Λέσχη Ανάγνωσης (https://logom.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/logotechniko-vivlio-leschianagnosis)	